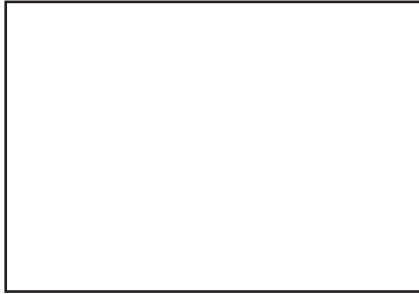

چهارک

حسنعلی شیروی خوزانی

مجموعه گل

چهل حدیث صبر

تهیه و تدوین: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی

نویسنده: حسنعلی شیروی خوزانی

مدیر هنری و طراح گرافیک: رضا باباجانی

صفحه آرایی: محمود بازدار

تذهیب جلد: سیده فهیمه کاظمی

ناشر: انتشارات قدس رضوی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

شابک:

نشانی تهیه کننده: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی

ضلع غربی، اداره امور فرهنگی

تلفن: ۰۵۱۱-۲۰۰۲۵۶۷

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

حق چاپ محفوظ است.

صبر

- ۱ اساس ایمان
- ۲ کمال ایمان
- ۳ جایگاه صبر
- ۴ امیر لشکر
- ۵ مرکب سلامت
- ۶ مرکب راهوار
- ۷ ویژگی مؤمن
- ۸ ویژگی آزاده
- ۹ قرین بهشت
- ۱۰ زینت سختی‌ها
- ۱۱ محبوب خدا
- ۱۲ محبوب اهل بیت علیهم‌السلام
- ۱۳ سفارش خدا به پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم
- ۱۴ ارکان ایمان
- ۱۵ جرعه‌ای گوارا
- ۱۶ نشانه‌ی مؤمن
- ۱۷ وسیله‌ی نجات
- ۱۸ از اخلاق انبیاء
- ۱۹ گونه‌های صبر
- ۲۰ صبر بر مصیبت

مجموعه گل

صبر بر طاعت	۲۱
صبر در ترک گناه	۲۲
صبر در برابر حسود	۲۳
صبر بر مشکلات	۲۴
صبر در برابر رفتارهای ناشایست	۲۵
صبر در مبارزه با دشمن	۲۶
صبر در برابر حق	۲۷
صبر در حوادث	۲۸
صبر بر مشکلات	۲۹
صبر بهتر	۳۰
صبر لازم	۳۱
صبر؛ نعمتی الهی	۳۲
ثواب صبر	۳۳
صبر و ظفر	۳۴
پیامدی شیرین	۳۵
سبب طول عمر	۳۶
ثمره‌ی صبر	۳۷
در پی داشتن گشایش	۳۸
تلخ شیرین	۳۹
نجات از سختی‌های برزخ	۴۰

پیشگفتار

قدر "مجموعه‌ی گل" مرغ سحر داند و بس...

کلام خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام چونان آفتابی است که زیستن بشر در ظل انوار آن، رنگی آسمانی می‌گیرد و طعمی الهی می‌یابد. پیامبر اعظم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام، روشنگران طریق سعادتند و با هدایت‌های آن بزرگواران، گام‌های موفقیت و سعادت را در زمینه‌های مختلف زندگی می‌توان برداشت.

"مجموعه‌ی گل" عنوان کلی کتب احادیث موضوعی است که به همت محققان و نویسندگان دینی گرد آمده است و در هر کدام از آن به موضوعی خاص پرداخته شده که زوایای مختلف آن از منظر دین مورد مذاقه قرار گرفته است.

در این مجموعه سعی شده است کاربردی‌ترین موضوعات و مباحثی که نیاز بیشتر جامعه است ارائه شود. همچنین تلاش شده تا احادیثی مطرح شود که از حیث سند متقن باشد.

امید است مجموعه‌ی حاضر، بهانه‌ای شود تا فعالیت‌های گسترده‌ای در نشر آموزه‌های خاندان نور ﷺ انجام گیرد و جامعه اسلامی سرشار از معارف بلند اهل بیت ﷺ گردد.

آستان قدس رضوی
معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی
اداره‌ی امور فرهنگی

مقدمه

در میان صفات نیک اخلاقی، برخی به منزله‌ی روح و جان دیگر صفات و محور اصلی برای آن‌هاست که اگر انسان، آن صفات مهم و اساسی را کسب نکنند و در خود پدیدار نسازد؛ دیگر صفات اخلاقی در وی یا ضعیف نمایان می‌شوند و یا از اساس، وجود پیدا نکرده و توان تحقق یافتن را نمی‌یابند.

در میان صفات اخلاقی، "صبر" چنین است و از روایات استفاده می‌شود که "صبر" نسبت به سایر صفات پسندیده‌ی اخلاقی یکی از ارکان و پایه‌های اساسی بوده و از اهمیت خاصی برخوردار است؛ به طوری که صبر نسبت به ایمان در روایات به "سر نسبت به بدن" تشبیه شده که بدون آن، بدن نمی‌تواند به زندگی ادامه دهد. بنابراین ایمان نیز بدون صبر فاسد شده و از بین می‌رود.

سفارش به صبر، تمجید و تعریف صابران و بیان جایگاه و ثمرات صبر نیز در آیات فراوانی

از قرآن کریم و احادیث اهل بیت علیهم السلام به چشم می خورد.

خداوند متعال می فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ؛ ای گروه مؤمنان! از صبر و نماز یاری جوید و همانا خداوند با صابران است»^۱.

علاوه بر این بدون در نظر گرفتن آیات و روایات نیز صبر، یکی از صفات مهم اخلاقی است که در برخوردهای اجتماعی و در کانون خانواده نقش اساسی را ایفا می کند و آثار به سزایی در زندگی انسان دارد.

ناگفته پیداست که آثار و نتایج صبر در زندگی چنان ارزشمند است که خواسته ی هر کسی بوده و هر انسان عاقلی را به کسب آن وا می دارد؛ هر چند نیاز به تمرین فراوان داشته باشد.

در این مجموعه به عنوان نمونه، چهل حدیث از مکتب نورانی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام پیرامون صبر، جایگاه آن و ثمرات داشتن یا پیامدهای نداشتن آن ارائه شده است. باشد که با عنایت خداوند متعال و استفاده

از نورانیّت احادیث معصومین علیهم السلام؛ صبر جمیل
روزی تمامی دوستان این خاندان با صفا گردد!

حسنعلی شیروی خوزانی

اساس ايمان

قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

الصَّبْرُ مِنَ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ
وَلَا إِيْمَانَ لِمَنْ لَا صَبْرَ لَهُ.

شکيبايي نسبت به ايمان مانند سر است نسبت
به تن، و کسی که صبر و شکيبايي ندارد، ايمان
ندارد.

کمال ایمان

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

كَمَالُ الْمُؤْمِنِ فِي ثَلَاثِ خِصَالٍ تَفَقُّهُ فِي دِينِهِ
وَالصَّبْرَ عَلَى النَّائِبَةِ وَالتَّقْدِيرَ فِي الْمَعِيشَةِ.

کمال مؤمن در سه چیز است: فهم درست
دین، صبر بر سختی‌ها و مشکلات و مدیریت
زندگی (اندازه نگه‌داشتن در مخارج).

جایگاه صبر ۳

قَالَ الْكَاطِمُ عليه السلام:

لَنْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ حَتَّى تَعُدُّوا الْبَلَاءَ نِعْمَةً
وَ الرَّخَاءَ مُصِيبَةً وَ ذَلِكَ أَنَّ الصَّبْرَ عِنْدَ
الْبَلَاءِ أَكْبَرُ مِنَ الْغَفْلَةِ عِنْدَ الرَّخَاءِ.

مؤمن نخواهید بود؛ مگر آن‌که بلا را نعمت بدانید و راحتی را مصیبت؛ و راز آن این است که صبر و بردباری در هنگام بلا، برتر است از غفلت در وقت راحتی.

امیر لشکر

قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

الْحِلْمُ وَزَيْرُ الْمُؤْمِنِ وَالْعِلْمُ خَلِيلُهُ وَالرَّفْقُ
أَخُوهُ وَالْبِرُّ وَالِدُهُ وَالصَّبْرُ أَمِيرُ جُنُودِهِ.

شکیبایی؛ وزیر مؤمن است و دانش؛ رفیق و دوست اوست، و مدارا کردن؛ برادر او، و نیکی؛ پدر او، و صبر؛ فرماندهی لشکر اوست.

مَرَكَبُ سَلَامَتٍ ۵

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

الصَّبْرُ مَطِيَّةُ السَّلَامَةِ وَالْجَزَعُ مَطِيَّةُ النَّدَامَةِ.

صبر، مَرَكَبُ سَلَامَتٍ وَجَزَع، مَرَكَبُ پَشِيمَانِي
است.

۶

مركب راهوار

قَالَ عَلِيُّ ؓ:

الصَّبْرُ مَطِيَّةٌ لَا تَكْبُو بِصَاحِبِهَا.

صبر مرکبی است که صاحبش را به زمین نمی زند.

ویژگی مؤمن

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

عَجَبًا لِلْمُؤْمِنِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَا يَقْضِي لَهُ
قَضَاءً إِلَّا كَانَ لَهُ خَيْرًا إِنَّ ابْتِلَى صَبْرًا وَإِنْ
أُعْطِيَ شَاكِرًا.

از مؤمن در شگفتی! که خداوند هر چه برای
او مقدر کند خیر اوست؛ اگر گرفتار شود صبر
می‌کند و اگر نعمتی به او برسد، شکر می‌نماید.

ویژگی آزاده

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

إِنَّ الْحُرَّ حُرٌّ عَلَى جَمِيعِ أَحْوَالِهِ إِنْ نَابَتْهُ
نَائِبَةٌ صَبَرَ لَهَا وَإِنْ تَدَاكَتْ عَلَيْهِ الْمَصَائِبُ
لَمْ تَكْسِرْهُ.

آزادمرد در همه حال آزاد است؛ اگر مشکلاتی
برای او پیش آید صبر می‌کند و مصیبت‌ها هر
چند پی در پی باشند، او را از پای در نمی‌آورند.

الْجَنَّةُ مَحْفُوفَةٌ بِالْمَكَارِهِ وَالصَّبْرُ فَمَنْ صَبَرَ
عَلَى الْمَكَارِهِ فِي الدُّنْيَا دَخَلَ الْجَنَّةَ وَجَهَنَّمَ
مَحْفُوفَةٌ بِاللَّذَاتِ وَالشَّهَوَاتِ فَمَنْ أُعْطِيَ
نَفْسَهُ لَذَّتَهَا وَشَهَوَاتَهَا دَخَلَ النَّارَ.

بهشت با دشواری‌ها و صبر قرین است؛ پس کسی که سختی‌های دنیا را تحمل کند، داخل بهشت می‌شود، و دوزخ با لذت‌ها و خوشی‌ها قرین شده؛ پس هر کس از لذت‌ها و شهوت‌های نفسانی (غیر مجاز) بهره‌مند گردد، داخل آتش خواهد شد.

۱۰

زینت سختی‌ها

— قَالَ عَلِيُّ عليه السلام:

— الشُّكْرُ زِينَةُ الْغِنَى وَ الصَّبْرُ زِينَةُ الْبُلْوَى.

— سپاسگزاری، زینت توانگری است و بردباری،
زینت گرفتاری و تنگدستی است.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

مَا مِنْ جُرْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ جُرْعَتَيْنِ
جُرْعَةٍ غَبِظٍ يَرُدُّهَا مُؤْمِنٌ بِحِلْمٍ وَ جُرْعَةٍ
جَزَعٍ يَرُدُّهَا مُؤْمِنٌ بِصَبْرٍ.

هیچ جرعه‌ای نزد خدا محبوب‌تر از دو جرعه نیست: جرعه‌ی خشمی که مؤمن با حلم و بردباری فرو برد و جرعه‌ی رنج و مصیبتی که با صبر و استقامت به کام کشد.

محبوب اهل بیت علیهم السلام

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

إِنَّا لَنُحِبُّ مَنْ شِيعَتَنَا مَنْ كَانَ عَاقِلًا فَهَمًّا
فَقِيهَا حَلِيمًا مُدَارِيًّا صَبُورًا صَدُوقًا وَفِيًّا.

ما از میان شیعیان به کسی علاقه مند هستیم که
عادل، فهمیده، دانا، بردبار، مدارا کننده، صبور،
همیشه راستگو و با وفا باشد.

سفارش خدا به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

عَلَيْكَ بِالصَّبْرِ فِي جَمِيعِ أُمُورِكَ فَإِنَّ اللَّهَ
تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَعَثَ مُحَمَّدًا صلی الله علیه و آله فَأَمَرَهُ بِالصَّبْرِ
وَ الرَّفْقِ فَقَالَ «وَأَصْبِرْ عَلَيَّ مَا يَقُولُونَ وَ
اهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا».

در همه‌ی شئون زندگی صبر پیشه کن! خداوند
بلند مرتبه، محمد صلی الله علیه و آله را به پیامبری برانگیخت و
او را به صبر، کنار آمدن با مردم و مهربانی امر کرد
و فرمود: «در برابر آنچه مردم (دشمنان) می‌گویند
شکیبا باش و به طرزی شایسته از آنان دوری کن!»
(سوره‌ی مبارکه‌ی مزمل، آیه ی ۱۰)

اركان ايمان

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— الْإِيمَانُ عَلَى أَرْبَعِ دَعَائِمٍ عَلَى الصَّبْرِ وَ
الْيَقِينِ وَالْعَدْلِ وَالتَّوْحِيدِ.

— ايمان چهار پایه دارد: صبر، يقين، عدالت و
توحيد.

جرعه‌ای گوارا

قَالَ الصَّادِقُ (ع):

نِعْمَ جُرْعَةٌ الْغَيْظِ لِمَنْ صَبَرَ عَلَيْهَا وَ إِنَّ
عَظِيمَ الْأَجْرِ مَعَ عَظِيمِ الْبَلَاءِ وَ مَا أَحَبَّ اللَّهُ
قَوْمًا إِلَّا ابْتَلَاهُمْ.

چه نیکو جرعه‌ای است خشم و غضب برای
کسی که بر آن صبر کند، و همانا پاداش بزرگ
در برابر گرفتاری بزرگ است، و خداوند هیچ
ملتی را دوست نمی‌دارد مگر این‌که آنان را با
گرفتاری آزمایش می‌کند.

نشانه‌ی مؤمن

قَالَ السَّجَّادُ عليه السلام:

عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ: الْوَرَعُ فِي الْخَلْوَةِ
وَ الصَّدَقَةُ فِي الْقَلَّةِ وَ الصَّبْرُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَ
الْحِلْمُ عِنْدَ الْغَضَبِ وَ الصِّدْقُ عِنْدَ الْخَوْفِ.

مؤمن پنج علامت دارد: ترس از خدا در خلوت،
صدقه به هنگام تنگدستی، صبر به هنگام مصیبت،
بردباری به هنگام غضب و راستگویی به هنگام
ترس.

۱۷ وسیله‌ی نجات

— قَالَ عَلِيٌّ ع:

— رَحِمَ اللَّهُ امْرَأً... جَعَلَ الصَّبْرَ مَطِيَّةَ نَجَاتِهِ.

— خدا رحمت کند کسی را که صبر و شکیبایی را
وسيله‌ی نجات خود قرار دهد!

از اخلاق انبیاء

— قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

— إِنَّ الصَّبْرَ وَالبِرَّ وَالحِلْمَ وَحُسْنَ الخُلُقِ مِنْ
أَخْلَاقِ الأنْبِيَاءِ.

— صبر، نیکی، بردباری و خوش‌خُلقی از اخلاق پیامبران است.

قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

الصَّبْرُ عَلَى ثَلَاثَةِ أَوْجُهٍ فَصَبْرٌ عَلَى الْمُصِيبَةِ
وَ صَبْرٌ عَنِ الْمَعْصِيَةِ وَ صَبْرٌ عَلَى الطَّاعَةِ.

صبر و بردباری سه گونه است: صبر بر مصیبت،
صبر بر گناه و نافرمانی، صبر بر اطاعت و
فرمانبرداری.

۲۰

صبر بر مصیبت

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— الصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ مُصِيبَةٌ لِلشَّامِتِ بِهَا وَ
الْجَزَعُ عَلَيْهَا مُصِيبَةٌ ثَانِيَةٌ بِفَوَاتِ الثَّوَابِ وَ
هِيَ أَكْبَرُ الْمَصَائِبِ.

— صبر کردن بر مصیبت؛ مصیبتی است بر شماتت کننده
در آن مصیبت و بی‌تابی (و ناله و فریاد) بر مصیبت،
مصیبتی دیگر است؛ چون ثواب آن از دست می‌رود
و این؛ بزرگ‌ترین مصیبت است.

۲۱ صبر بر طاعت

— قَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:

— إِنَّا وَجَدْنَا الصَّبْرَ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ أَيْسَرَ مِنْ
الصَّبْرِ عَلَى عَذَابِهِ.

— ما (اهل بیت علیهم السلام) صبر بر طاعت خداوند را از
صبر بر عذاب او آسان تر دیدیم.

صبر در ترک گناه

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— اصْبِرُوا عَلَى عَمَلٍ لَا غِنَى لَكُمْ عَنْ ثَوَابِهِ وَ
اصْبِرُوا عَلَى عَمَلٍ لَا طَاقَةَ لَكُمْ عَلَيْهِ.

— صبر و شکیبایی کنید بر عملی که احتیاج به پاداشش دارید و صبر کنید بر ترک عملی که بر عذاب آن طاقت ندارید.

صبر در برابر حسود

قَالَ الصَّادِقُ (ع):

اصْبِرْ عَلَى أَعْدَاءِ النِّعَمِ فَإِنَّكَ لَنْ تُكَافِيَ مَنْ
عَصَى اللَّهَ فَيُكَبَّرُ بِأَفْضَلِ مَنْ أَنْ تُطِيعَ اللَّهَ فِيهِ.

در مقابل دشمنانِ نعمت (حسودان) صبر کن! زیرا
بهترین پاسخ در مورد کسی که خدا را معصیت
کرده (و حسادت ورزیده) این است که تو در
مورد او (با صبر) خدا را اطاعت کنی.

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— الدَّهْرُ يَوْمَانِ يَوْمٌ لَكَ وَ يَوْمٌ عَلَيْكَ فَإِنْ
كَانَ لَكَ فَلَا تَبْطُرْ وَإِنْ كَانَ عَلَيْكَ فَاصْبِرْ.

— روزگار دو روز است (یعنی دو حالت دارد)؛
روزی به سود تو است و روزی به زیانت،
پس اگر به سود تو بود سرمست مشو و اگر به
زیانت بود، بردباری کن!

صبر در برابر رفتارهای ناشایست

قَالَ الصَّادِقُ علیه السلام:

الْمُؤْمِنُ حَلِيمٌ لَا يَجْهَلُ وَ إِنِ جُهِلَ عَلَيْهِ
يَحْلُمُ وَ لَا يَظْلِمُ وَ إِنِ ظُلِمَ غَفَرَ وَ لَا يَبْخُلُ
وَ إِنِ بُخِلَ عَلَيْهِ صَبَرَ.

مؤمن بردباری است که جاهلانه رفتار نمی‌کند
و اگر با او از روی نادانی رفتار شود؛ او بردباری
به خرج می‌دهد، و به کسی ستم نمی‌کند و اگر
به او ستمی شد؛ می‌بخشد، و بخل نمی‌ورزد و
اگر مورد بخل دیگران قرار گرفت؛ صبر پیشه
می‌کند.

صبر در مبارزه با دشمن

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ زَوْجَةُ اللَّهِ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ
كَيْفَ شَاءَ كَظْمُ الْغَيْظِ وَالصَّبْرُ عَلَى السُّيُوفِ
لِللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَرَجُلٌ أَشْرَفَ عَلَى مَالٍ حَرَامٍ
فَتَرَكَهُ لِللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.

هر کس سه خصلت داشته باشد خدا حوراالعین را به ازدواج او درمی آورد: فرو نشاندن غضب، صبر در برابر شمشیرها برای رضای خدا (به هنگام جهاد) و کسی که مال حرامی را به دست آورده است ولی برای خداوند، دست از آن باز می دارد.

صبر در برابر حق

قَالَ الصَّادِقُ (ع):

اصْبِرْ عَلَى الْحَقِّ فَإِنَّهُ لَمْ يَصْبِرْ أَحَدٌ قَطُّ
لِحَقٍّ إِلَّا عَوَّضَهُ اللَّهُ مَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ.

در برابر حق شکبیا باش! چراکه هیچ کس در برابر
حق تسلیم و شکبیا نیست؛ مگر این که خدا آنچه
را که بهتر است، به او عطا خواهد کرد.

صبر در حوادث

— قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام:

— اَطْرَحُ عَنْكَ وَارِدَاتِ الْأُمُورِ بَعَزَائِمِ الصَّبْرِ
وَ حُسْنِ الْيَقِينِ.

— حوادث و پیش آمدهای ناگوار را با صبر زیاد و
حُسن یقین از خود دور کن!

قَالَ الْكَاسِمُ رضی الله عنه:

أَصْبِرْ تُؤَجَّرَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تَصْبِرْ لَمْ تُؤَجَّرْ وَ
لَمْ تُرَدَّ قِضَاءُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.

— مهراڻ گوید: برای امام کاسم رضی الله عنه نامه نوشتم و در آن از قرض و اوضاع نابسامان خود با آن حضرت درد دل کردم، امام رضی الله عنه در پاسخ نوشتند:—
صبر کن تا پاداش بگیری؛ اگر صبر نکنی پاداشی نخواهی داشت و (با صبر نکردن) حکم خداوند عزوجل تغییر نمی‌کند.

— قَالَ عَلِيُّ ؓ:

— الصَّبْرُ صَبْرَانِ: صَبْرٌ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ حَسَنٌ جَمِيلٌ
وَ أَحْسَنُ مِنْ ذَلِكَ الصَّبْرُ عِنْدَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ
عَلَيْكَ.

— صبر بر دو گونه است؛ صبر بر مصیبت که خوب است و بهتر از آن، صبر بر ترک گناه است.

قال الباقر عليه السلام:

العَبْدُ بَيْنَ ثَلَاثَةِ بَلَاءٍ وَ قَضَاءٍ وَ نِعْمَةٍ فَعَلَيْهِ
فِي الْبَلَاءِ مِنَ اللَّهِ الصَّبْرُ فَرِيضَةٌ وَ عَلَيْهِ فِي
الْقَضَاءِ مِنَ اللَّهِ التَّسْلِيمُ فَرِيضَةٌ وَ عَلَيْهِ فِي
النُّعْمَةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ الشُّكْرُ فَرِيضَةٌ.

بنده دارای یکی از سه حالت است: بلاء و گرفتاری، قضا و قدر، نعمت و آسایش؛ هنگام بلا و مصیبت، صبر و بردباری بر او واجب است، در مورد قضا و قدر الهی، تسلیم و هنگام نعمت الهی، شکر بر او واجب است.

صبر؛ نعمتی الهی

— قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

— إِنَّ الصَّبْرَ لَيَنْزِلُ عَلَى قَدْرِ شِدَّةِ الْبَلَاءِ.

— صبر (از طرف خدا) به اندازه‌ی سختی بلا داده می‌شود.

ثواب صبر ۳۳

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

إِنَّ الصَّبْرَ ثَوَابُهُ الْجَنَّةُ.

مزدِ شکیبایی، بهشت است.

صبر و ظفر

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— مَنْ صَبَرَ عَلَيَّ مَنْ يَكْرَهُهُ أَذْرَكَ مَا يُحِبُّ.

— هر کس بر چیزی که خوش ندارد، صبر کند؛ آنچه را که دوست دارد به دست می آورد.

كَمْ مِنْ صَبْرٍ سَاعَةٍ قَدْ أُورِثَتْ فَرَحًا طَوِيلًا
وَكَمْ مِنْ لَذَّةٍ سَاعَةٍ قَدْ أُورِثَتْ حُزْنَاً طَوِيلًا.

چه بسا اندک صبری که شادی طولانی مدت به
جا گذارد و بسا اندک لذتی که اندوه طولانی
به بار آورد.

سبب طول عمر

— قَالَ عَلِيُّ عليه السلام:

— الصَّبْرُ يُنَاضِلُ الحَدَثَانَ وَالجَزَعُ مِنْ أَعْوَانِ الزَّمَانِ.

— صبر و شکیبایی، با گردش شب و روز مبارزه می‌کند و جزع و بی‌تابی، آدمی را تباه می‌نماید.

۳۷
ثمره‌ی صبر

— قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

— إِنَّ فِي الصَّبْرِ عَلَى مَا تَكْرَهُ خَيْرًا كَثِيرًا.

— صبر در سختی‌ها، خیر زیادی را به دنبال دارد.

در پی داشتن گشایش

- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
- اَعْلَمَنَّ أَنَّ الصَّبْرَ مَعَ النَّصْرِ وَ أَنَّ الْفَرْجَ مَعَ الْكَرْبِ وَ أَنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا.

- بدان که صبر، پیروزی در پی دارد و گشایش، پس از مشکلات پیش می‌آید و هر سختی، آسانی به دنبال دارد.

تلخ شیرین

قَالَ الْحُسَيْنُ عليه السلام:

إِصْبِرْ عَلَى الْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا.

در برابر حق، صبر کن؛ اگر چه تلخ باشد!

نجات از سختی‌های برزخ

قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام:

إِذَا دَخَلَ الْمُؤْمِنُ قَبْرَهُ كَانَتْ الصَّلَاةُ عَنْ يَمِينِهِ
وَالزَّكَاةُ عَنْ يَسَارِهِ وَالْبِرُّ مُطْلَعًا عَلَيْهِ وَيَتَنَحَّى
الصَّبْرُ نَاحِيَةً فَإِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ الْمَلَكَانِ اللَّذَانِ
يَلْيَانِ مَسَاءَلَتُهُ قَالَ الصَّبْرُ لِلصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَالْبِرِّ
دُونَكُمْ صَاحِبِكُمْ فَإِنْ عَجَزْتُمْ عَنْهُ فَأَنَا دُونُهُ.

چون مؤمن داخل قبر شود؛ نماز در طرف راست، زکات در طرف چپ و نیکی، بر سرش سایه افکند و صبر هم در گوشه‌ای قرار گیرد. هنگامی که دو فرشته برای سوال و جواب می‌رسند، صبر به نماز و زکات و نیکی می‌گوید: مراقب رفیق مؤمن خود باشید! اگر ناتوان شدید؛ من به فریاد او خواهم رسید!

مجموعه گل

- مؤمن
 - صبر
 - گناه
 - صله‌ی رحم
 - توبه
 - راستگویی
 - سخاوت و انفاق
 - خوف و رجاء
 - ذکر
 - اخلاص
 - توکل
 - دروغ
 - فرزندان
 - نماز
 - حیا
 - ازدواج
 - ادب
 - انتظار فرج
 - غدیر
 - معاشرت
 - حُسن ظن
 - سوء ظن
 - لقمه
 - همنشین
 - جلوه‌ی جلال
 - جلوه‌ی جمال
 - راه و همراه
 - برکت
 - همسایه
 - بلا
 - سکوت و کلام
 - نماز شب
 - حب اهل بیت علیهم السلام
 - معیارها
 - نشاط و غم
 - حُسن خُلق
 - دو گوهر
 - تهذیب
 - ساده‌زیستی
 - کلام وحی
-